

MOTOLSKÝ OBČASNÍK

Literární revue studentů a pedagogů 2. lékařské fakulty

1. číslo

Vydáno 25. dubna 2018

šéfredaktor: Richard Boček

literáti: prof. MUDr. Josef Veselka, CSc., Richard Boček, Petra Hubatková, Magdaléna Lisá, Ondřej Lukáč, Tomáš Mikyška, Gabriela Moslerová, Pavel Tatíček, Martin Vidlička, Eliška Waclavová, Ubožák (pseudonym)

grafika: Veronika Blahutová

sazba: Tereza Křištofová

ilustrace: Kateřina Babická (str. 10), MUDr. Adam Kalina (str. 2, 22), Magdalena Lisá (str. 13), Gabriela Moslerová (str. 12), Tomáš Mikyška (str. 26), Hana Ruferová (str. 5)

počet stran: 26

náklad: 100 výtisků

Motolský občasník je neprodejný, vydán pouze v tištěné podobě a je volně k přečtení v prostorách 2. lékařské fakulty UK. Časopis je možno si zapůjčit a v klidu přečíst v pohodlí domova (koleje), ale prosíme o vrácení zpět. Názory vyjádřené v dílech autorů nereprezentují oficiální stanoviska 2. lékařské fakulty. Prosíme o respektování autorských práv.

Vydáváno pod záštitou Motoláku (studentského spolku 2. lékařské fakulty UK)

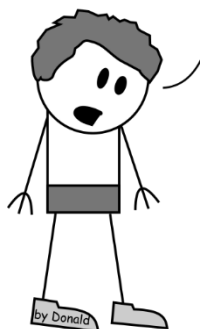
Vydání finančně podpořila 2. lékařská fakulta UK. Děkujeme.

Odhad termínu vydání příštího čísla: snad zimní semestr 2018

Začínáme...

Dalo to hodně práce, ale podařilo se! Sedíte pohodlně v respiriu (anebo v Žižale či úplně někde jinde...) a třímáte v rukou první číslo Motolského občasníku. O co vlastně jde? Věcnou odpověď vám budiž podtitul: *Literární revue studentů a pedagogů 2. lékařské fakulty*. A jak to vlastně celé vzniklo? To už je trochu složitější otázka... Řekněme, že k obraznému početí došlo přibližně před rokem na literárním kabaretu Noci fakulty. Pelouchova posluchárna pro jednu vyměnila odborné výrazy za krásná slova zapadající do pestrobarevných vět. A já se nestačil divit, kolik skrytě písícičích talentů se pohybuje po naší fakultě a že jejich dílka spatří světlo světa jen v tento kratičký okamžik, přitom by mohla potěšit a inspirovat mnohem více lidí než jen pár diváků kabaretu. Právě v tu chvíli ve mně začal hlodat droboučinký hlásek. Časem získával na síle (i když anatomie CNS ho na moment umlčela), až mě nakonec na sklonku letních prázdnin postavil před hotovou věc, tedy spíše myšlenku. Pojdme s partou literárních nadšenců vydávat vlastní časopis (vlastně literární revue, pardón). To byla voda pro mlýn mého sebedestrukčně jášajícího já. Jasně, vždyť ono té školy není zas tak moc (říká si medik takhle o prázdninách na dece u rybníčka) a určitě to nedá zase tolik práce (říká si člověk, který o tom vůbec nemá páru, protože vydával maximálně tak peníze v monopolech).

Já si připadám
jako tabula rasa
i po několika letech
strávených nad
anatomii CNS...

Netrvalo to však ani půl roku a před branami letního semestru začal náš literární počín dostávat konkrétní obrysy. A dostal také své první téma: **Tabula rasa**

A proč právě ono okřídlené spojení „nepopsaného listu“? Téměř všichni autoři přispívající do prvního čísla Motolského občasníku svá díla zatím nikde nepublikovali. Řekněme tedy, že jejich literární portfolio se navenek skví čistotou. Jak tomu tak ale často bývá, šuplíky jsou naopak přeplněny a přetékají nejrůznorodější tvorbou. Nu a naše literární revue má za cíl být prostředkem přinášejícím literárně kreativnímu lidu druhé lékařské fakulty možnost odlehčit svým šuplíkům, obnažit svůj spisovatelský um a ukázat, že i přes zával objemných odborných publikací je naše náklonnost ke krásné literatuře (která si může dovolit cucat fakta z prstu) nezlomná.

Někdo by mohl podotknout, že možnost literární seberealizace je dostačující, vždyť člověk může psát články pro Motolák anebo si třeba založit vlastní medicínský blog. A je to, no ne? Hm... Ano i ne. Jistě, reportáže z nejrůznějších akcí jsou super a nad leckterými blogy se člověk válí smíchy na zemi či se často v mnohém inspiruje pro své další studium. Nicméně se všechno točí pořád kolem medicíny. Jde o věc pochopitelnou (vždyť medicína je výraznou součástí našich životů), zároveň by ale byla škoda nechat jí zastínit další pestré stránky našich osobností. Proto je zde MotolArt, proto je zde Na Vlnách inspirace, proto je zde Motolský občasník!

„Hele a neměli bychom dát prvnímu číslu spíš téma Popsaná tabula rasa? Přijde mi, že se v něm odráží spíš to, jak se na nás život pěkně podepsal...“ namítla mi Peťa Hubatková, autorka básně Nikdo to tu nepřežije, když se dozvěděla aktuální téma. A má úplnou pravdu. Tedy... přejmenovávat nebudeme, ale faktem zůstává, že se nám v prvním čísle sešlo mnoho děl, ze kterých životní těžkosti a zkušenosti doslova číší. Resumé si utvořte sami, já řeknu jen to, že i přes početný zástup těchto prací je obsah i tak velice různorodý. Od rozhovoru o literatuře s panem profesorem Veselkou a jím připojenou povídkou, přes nihilistickou tvorbu autora, který publikuje pod pseudonymem Ubožák, až po nově objevené básně ze sbírky Choří! od Olega Veklona. Stačí se jen začíst a na chvíli zmizet od všeho okolního ruchu.

No jo, to je pořád samé... básničky tohle... a povídky zase tamto... ale co by to bylo za časopis, kdyby v něm nebyly ilustrace? Vždyť, přiznejme si, každý z nás si knihu (či učebnici) před zakoupením alespoň zběžně prolístuje, aby zjistil, zda ho publikace uspokojí také po vizuální stránce. My se naštěstí toho, že by si Občasník pak nikdo nekoupil, bát nemusíme už jen z toho důvodu, že se

zkrátka koupit nedá. I přes tento fakt si můžete všimnout, že ilustracemi se to na stránkách jen hemží a že jsou minimálně stejně tak osobité, jako všechn psaný obsah.

Tak (nebo spíš tož tak, jak říkáme my na Valašsku). Teď už víte o Motolském občasníku první. Poslední nevíme ani my v redakci a doufám, že ani dlouho vědět nebudeme, protože se podaří naši malou literární revue vydávat i do budoucna. Což mě přivádí k veledůležitě informaci, kterou bych vám jistě neměl zatajit, tedy jaké bude příští téma! Pro příští číslo jsme se v redakci rozhodli pro téma **Volnost nevolnost**, které se nám zdá být dostatečně široké a inspirativní a doufáme, že se bude hodit i do vašeho „literárního krámu“. Takže pokud byste se rozhodli svými povídkami, básněmi, fejetony či ilustracemi zpříjemnit svým spolužákům volné chvíle strávené na půdě naší alma mater, nebojte se posílat své práce (či všetečné dotazy) na adresu **sefredaktor@motolak.org**.

A kdy že vyjde další občasník? To neví ani pánb... tedy pan děkan, my se můžeme jen zavázat k tomu, že budeme plodit nová čísla s železnou občasností!

Příjemné čtení vám za kolektiv redakce přeje,

Richard Boček

Obsah

Úvodní slovo pana děkana (prof. MUDr. Vladimír Komárek, CSc.)	4
Pozkoušková (Richard Boček)	5
Bozk vetra (Martin Vidlička)	5
„Napsat knihu povídek byl podobně intenzivní zážitek jako uběhnout maraton“ (Rozhovor s prof. Josefem Veselkou připravil Ondřej Lukáč)	6
Staroměstská (Josef Veselka)	10
Heleno (Gabriela Moslerová)	10
Ticho (Martin Vidlička)	11
Rozlámaná dekadence (Richard Boček)	11
Storm (Martin Vidlička)	11
N.T.K.O. (Gabriela Moslerová)	12
Pro rok pro nás led u jí cí da vy (Ubožák)	13
O konci (Magdaléna Lisá)	13
Nikdo to tu nepřežije (Petra Hubatková)	14
Král tanskrbanterů (Pavel Tatíček)	15
Poezie pro marodící (Oleg Veklon)	17
Přespolní motivace (Oleg Veklon)	18
Chořím má panenka (Oleg Veklon)	18
Memorabilia (Oleg Veklon)	18
„Není to o tom zahrát představení“ (Rozhovor se zdravotními klauny připravil Ondřej Lukáč)	19
Poděkujme za babičky (Adam Láznička)	23
Už je koniec (Martin Vidlička)	24
POARÓ ...aneb Četli jste pozorně? (Eliška Waclavová)	25
Vzkazník	26

Úvodní slovo pana děkana

Lékaři nepíší jen recepty a propouštěcí zprávy, ale mnohdy i vynikající básně, povídky či romány.

Nepochybně to platí pro autory jako jsou Axel Munthe, Michail Bulgakov, Vladislav Vančura či Miroslav Holub a je možné, že další talenty podřimují na naší fakultě.

Proto jsem s radostí podpořil nápad našeho studenta Richarda Bočka vydávat Motolský literární občasník. Vítám, že se tak rozšíří pestré spektrum uměleckých aktivit motolské fakulty, a že se k našim skvělým muzikantům, zpěvákům, tanečnickům, malířům a fotografům připojí neméně dobří básníci a spisovatelé.

Doufám, že nás všechny nový občasník obšťastní a že výtvary Motolské kavárny nebudou cizí našemu akademickému lidu. Těším se, že nám autoři objasní, jak dochází k setkání deštníku se šicím strojem na katetrizačním stole a odpoví i na otázku, kam teče krev.

Občas poezie, jindy próza

Sem tam obnažení, sem tam póza ...

Děkanská gratulace prvá:

Ať „Občasník“ věčně trvá!

Vladimír Komárek

Pozkoušková

Richard Boček

S Váchou v kapse
a trochou v hlavě
probouzím se v Nuslích.

Zpytuj svědomí!
Ty! Zástupče všech v MHD
padlých z Anděla uslych.

Nově tak náhle
nabyté svobody
užívej střídme

jinak tvá mysl
a nakonec duše
dopadne bídne!

Pfff...

Bozk vetra

Martin Vidlička

Ticho
Počujete to
Ten šepot vo vánku nesie slová
Nesie bozky milencov
Aby sa znova
Mohli do seba zamilovať
Tá sladká vôňa
Na ktorú sa nedá zabudnúť
Tá chuť prvého bozku
Keď sa pery dotknú
A srdce sa rozbúši sťa zvon
Až je strachu, že vyletí von
Len ona a on
Až sa svet rozmaže v sivé škvrný
A dve telá proti sebe jak vlny
Narazia v oceáne času
A ten ich nahé vyplaví na súš
Chvejú sa a trasú
Sú sami
Topiaci sa pod vlnami
Lapajúc dych
Neexistuje nič okrem nich
Opustených ako ostrov v mori
Sú chorí
Vášeň v nich horí
No tak ako každý plameň
Vyhasne. Príde ten deň
V tej chvíli
Je na nich aby objavili
V tom hlase vánku
Čo šeptá ticho z polospánku
Zabudnuté slova
Ako sa človek raz zamiloval.
A ako sa môže zamilovať znova.

„Napsat knihu povídek byl podobně intenzivní zážitek jako uběhnout maraton“

Rozhovor s prof. Josefem Veselkou připravil Ondřej Lukáč

Pana profesora Veselku všichni znáte jako přednostu Kardiologické kliniky, zejména díky předmětu Kardiiovaskulární medicína. Někteří pana profesora potkali i v druhém kole přijímaček, kde zasedá v jedné z komisí. Věděli jste ovšem, že loni vydal i knihu povídek s názvem *Překroč ten stín!*? Jak bude jeho tvorba pokračovat? A jaké jsou jeho dojmy z výuky kardiologie a uchazečů na naši fakultu?

Já bych asi začal od konce... Kdy jste napsal naposledy nějakou povídku?

Ted' máme únor... Jednu delší povídku jsem dokončil na konci ledna. Ta byla na objednávku pro knihu povídek, jež by měla vyjít na sklonku tohoto roku. Povídek mám v šuplíku asi dvacet a určitě by z nich šlo sestavit další knížku. Ty lepší však již vyšly v první knize a já si jakožto amatér nedovolím zatím odhadnout, jestli by stály za zveřejnění i ty další. Začal jsem navíc psát sloupky do páteční přílohy *Hospodářských novin Ego!* a musím se přiznat, že mě to baví a docela mě to pohltilo. Už jich mám napsaných asi na deset týdnů dopředu a stále mě napadají další témata. A to jsem se na začátku bál, že mi brzy dojde prach. Kdyby bylo zapotřebí, tak bych je psal snad každý den.

Zaujalo mě, že jste psal některé povídky i do mobilu...

Ano, přímo do tohoto. Ani jedna ovšem není v knížce *Překroč ten stín!*. S mobilem pracuji téměř stále. Mám v telefonu složku, kam si zapisuji nápady na sloupky, a ty pak dále rozpracovávám. Mám tam poznámek snad na dalších padesát sloupků. Když to člověk začne sledovat, tak motolské prostředí je svým způsobem velmi inspirativní.

Měl jste nějaké literární sklony i v dětství nebo během studií?

Literární sklony spíše v tom smyslu, že mi šly školní slohy a hlavně, že jsem od svých devíti let hodně četl. Asi jednu knihu týdně. Spíše jsem tedy přijímal a nasával, než bych něco plodil. Nikdy mě ani nenapadlo psát třeba pro nějaký studentský časopis.

Jaká byla vaše oblíbená kniha během studia medicíny?

Asi jsem neměl jednu oblíbenou knihu. Tehdy jsem ještě byl intenzivní čtenář beletrie. Bylo to v druhé polovině osmdesátých let a já měl v oblíbě z českých především Hrabala, Švejdu a Párala – toho jsem měl asi nejraději. Po promoci jsem naopak přestal číst téměř úplně. Až do svých čtyřiceti let jsem přelouskal možná tak jeden román ročně. Celý můj čas zaplnila kardiologie a její studium.

Jaká kniha vás zaujala naposledy?

V poslední době jsem si oblíbil poslouchat při běhu audioknihy. Ted' mám zrovna rozposlouchanou *Stručnou historii času* od Stephena Hawkinga. Je to poněkud náročné. Jako kdybyste byl na Harvardu a někdo vám přednášel fyziku vesmíru, naštěstí však bez matematických rovnic. Každá

věta má svůj význam a já se musím opravdu soustředit, abych zůstal v obraze. Stejně si to budu muset poslechnout ještě jednou... Ale je to skvělé. Předtím jsem poslouchal *Počátek* od Dana Browna. To byla samozřejmě výrazně lehčí literatura a bohužel jeden z jeho slabších románů.

„Psaní povídek bylo jako drogový rauš.“

Překroč ten stín! je zároveň názvem jedné z povídek, ale je to i společný motiv, kdy každá z postav se musí poprat s určitou životní výzvou. Co pro vás osobně dnes představuje překročit svůj stín?

Svých stínů k překročení mám ještě mnoho, ale byla to určitě i ta kniha samotná, jelikož jsem se literární tvorbou nikdy nezabýval a v mém věku už bylo poněkud kuriozitou debutovat. První povídka vznikla během jedné schůze na začátku října 2016, kdy jsem se hrozně nudil a vůbec jsem nečekal, že by z toho mohlo vzejít i něco dalšího. O rok později jsem měl hotovou knihu a šla na pulty. Psaní mě zcela pohltilo. Byla to taková vlna, kterou bych s velkou nadsázkou přirovnal k jistému drogovému rauši – jednou jsem napsal i dvě povídky za den. Všechny se pochopitelně do knihy nedostaly. Vydavatel preferoval ty z medicínského prostředí, jichž byla přítom menšina, požadoval určitou délku a taky jednotící téma.

V rozhovoru pro naši fakultu u příležitosti vašeho článku v Lancetu v prosinci 2016 stálo v titulku: „Třeba teď začnu psát povídky.“ Byla to náhoda?

V tu dobu jsem jich už měl opravdu několik napsáno, takže to úplná náhoda nebyla, ale v samotném rozhovoru jsem to myslel spíše jako vtip na okraj a překvapilo mě, že se tato věta dostala až do titulku. V té době jsem ještě nepočítal s tím, že by povídky vyšly jako kniha.

Překroč ten stín! se vyznačuje tím, že hodně experimentujete s pozicí vypravěče, věkem i pohlavím hlavní postavy, časovou rovinou atd.

Já jsem začal psát povídky pro sebe, jako jistý ventil z frustrací, které mne v životě provázejí. Teprve postupně jsem začal psát i pro své nejbližší okolí. Nicméně stejně jako ve vědě, i v literatuře by se mělo experimentovat. Pokud bych se o to nepokoušel, tak by všechny povídky měly nejspíš za hrdinu muže v mém věku, který se věnuje medicíně. Začal jsem si tedy sám sobě dávat úkoly ve stylu: „Hlavním hrdinou bude dítě. A teď jsem zvědav, jak si s tím poradíš.“ Tímto způsobem jsem pak pokračoval, abych sám vyzkoušel, co dokážu. Pak mi jeden kamarád, jenž se literaturou živí, navrhnul, že by z toho mohla být i knížka...

Když jste měl v jednom rozhovoru porovnat klinický úspěch, tedy vyléčení pacienta, a vědecký úspěch, např. článek do Lancetu, tak jste ten klinický označil za určitý standard, jenž je jistou povinností, ale vědecký naopak představuje něco navíc. Kam byste zařadil vydání vašich povídek?

Když mi bylo 25 let jako nyní vám, tak bych si vsadil sto ku jedné, že ze mě profesor medicíny nikdy nebude. Byl jsem šťastný, že mám po škole a zajímal mě v zásadě jen basketbal a moji pacienti. Teprve později přišel i výzkum. Byla devadesátá léta a já měl možnost podívat se na západ. Viděl jsem, že se tam všude výzkum dělá a já se s nimi chtěl poměřovat se vším všudy. Bohužel jsem byl úplný samouk, a tak mi všechno trvalo dlouho. Prošel jsem si všechny slepé uličky, ale nakonec jsem se ve 42 letech stal profesorem. Do toho teď přijde nějaká beletrie... Pokud si ta kniha povídek povede dobře, tak se jí prodají třeba dva tisíce výtisků. Podívám-li se na mnou editovanou monografii o kardiomyopatiích, která vyšla v roce 2012, tak ta zatím má asi 140 tisíc stažení, z toho 75 % ve Spojených státech, 20 % v Číně a 5 % ve zbytku světa. To je naprosto neporovnatelné. Tudíž takhle beletristická knížka je spíše taková legrace, menší životní odbočka. Pro mě osobně je to ovšem bezvadné a její psaní bylo podobně intenzivním zážitkem, jako když jsem uběhl maraton.

Jsem asi deformovaný tím, že jsem vždy četl převážně romány, ale pro mě osobně je povídka spíš nástroj k vypilování stylu a ten pravý vrchol literární tvorby představuje až román. Lákalo by vás nějaký napsat?

Pod to bych se podepsal. Říká mi to i vydavatel a moji kamarádi z literárního prostředí. Myslím si i sám, že napsat román by mne bavilo. Bylo by to zase něco nového a bylo by zajímavou výzvou to zkusit. Hlavní problém ovšem vidím v tom, že zatímco povídka nebo sloupek představují nějaký okamžitý nápad, tak s postavami románu bych měl nějakou dobu žít a více se soustředit. Pro mě je ovšem psaní hlavně formou relaxace, podobně jako běhání. Pokud bych se tedy rozhodl napsat román a dal bych si na tom opravdu záležet, tak bych si na to musel vzít sabatiku (*tvůrčí volno*), ale ten není od toho, abych si jen tak pro své potěšení napsal román. Já stále pracuji v průměru jedenáct hodin denně. Napsat román by pro moje okolí mohlo být markerem, že poněkud zvolňuji ve svém pracovním tempu.

„Být první v České republice neznamená nic.“

V roce 2015 jste dokončili první medicínskou učebnici, jež vznikla primárně jako e-kniha a nese název *Kardiovaskulární medicína*. Tehdy jste za případný úspěch označil dva až tři tisíce stažení. Kolik lidí si ji tedy nakonec stáhlo a jakou máte zpětnou vazbu od studentů?

Na konci roku 2017 to už bylo přes čtyři tisíce. Člověk by se neměl příliš chválit, ale toto číslo bych si dovolil v českých podmínkách označit za úspěch. Od studentů mám zpětnou vazbu dobrou, ale oni by mi zřejmě neřekli, pokud by se jim nelíbila.

V pátém ročníku čeká na studenty naší fakulty předmět *Kardiovaskulární medicína*. Já už si jím prošel, ale je mi známo, že je poměrně čerstvý. Jak tedy vznikal?

Kardiologie jako samostatný obor samozřejmě vůbec mladá není. Lúno interny opustila přibližně už v době, kdy já jsem promoval. V některých nemocnicích to však trvalo déle, např. u nás nebo v Plzni. Kardiologii je možné vyučovat samostatně, ale je zde nepřehlédnutelná provázanost s angiologií a dalšími obory. Během let náš předmět postupně pilujeme. Něco přidáváme, něco ubíráme. Snažíme se tak medikům předat co nejvíce, aby věděli, co je čeká v praxi, a získali základní informace o těch úplně nejběžnějších nemocech v našem oboru. Víc už toho vzhledem k přiděleným hodinám nestihneme.

V rozhovoru před deseti lety jste za hlavní slabinu české kardiologie označil malý výzkum. Jaká je situace dnes?

O chlup lepší, ale ten chlup je jenom malý. My jsme země, která by se počtem obyvatel mohla srovnávat s Rakouskem, Holandskem, Švýcarskem nebo skandinávskými zeměmi, a přitom, pokud bychom se s nimi srovnali na poli vědeckém, tak nás – minimálně v rámci mého oboru – naprosto zvalcují. To by ovšem bylo téma na samostatný článek. Vědě a rovněž i respektu k ní se u nás stále nedaří tak, jak by si zasloužila. Klinický výzkum tak stále považuji za chudou a nedoceňovanou Popelku.

Lékaři z vaší kliniky ovšem často sbírají ocenění pro mladé výzkumníky...

Ano, existuje národní soutěž nazvaná Den mladých kardiologů a má poměrně dlouhou historii. Už já jsem se jí účastnil, i když tehdy nesla název Den mladých výzkumníků. V posledních čtyřech letech se naši lékaři skutečně vždy objevili na stupních vítězů a dr. Honěk i dr. Špaček dokonce vyhráli. Z tohoto pohledu je to dobré, ale v mezinárodním kontextu to nic neznamená. To máte jako českou učebnici a mezinárodní monografii - 4 tisíce versus 140 tisíc stažení. Takhle to je s vědou, ale podobně třeba i se sportem. My máme neustále tendenci plácet se po zádech a já jsem mnohdy udiven, čím vším se čeští výzkumníci chlubí, a přitom to na mezinárodním poli má naprosto marginální význam. Dnes je svět tak globalizován, že české prvenství neznamená nic. Slovy nic.

Pokud se někdo odvolává na to, že je v něčem první v České republice, tak ať vyrazí třeba do Číny, kde je řada měst s počtem obyvatel nad deset milionů. Já jsem tam loni sám přednášel i katetřizoval a neslyšel jsem, že by se někdo z tamních lékařů chlubil tím, že něco udělal jako první ve městě. Je jasné, že by byl směšný. I Číňané chtějí dosahovat globálních prvenství. Naši lafkou by měla být Evropa nebo celý svět. To neříkám jako laciné heslo nebo pouhou proklamaci, ale snažím se tím sám řídit a vedu k tomu i své spolupracovníky.

„Důležité je být v něčem úspěšný.“

Vy býváte v komisi u přijímacích pohovorů na naší fakultu. Jaké jsou vaše dojmy?

Netroufl bych si současnou generaci kritizovat. Je prostě taková, jaká je. Chvillemi dosti sebevědomá, což souvisí i s dnešním demokratičtějším vztahem mezi učiteli a žáky. Pro mne jakožto člena komise hraje klíčovou roli to, že zatímco mnozí mladí muži jsou v té době ještě značně nezralí a nezřídká se chovají téměř jako puberťáci, tak některé dívky už umí vystupovat jako zralé ženy. To jim velmi pomáhá. Má to ovšem tu nevýhodu, že dochází k feminizaci fakulty a následně celého zdravotnictví – dvě třetiny našich absolventů jsou dívky. Ten rozdíl v mentální zralosti se v průběhu třetí dekády smazává a některým lékařským profesím pak muži chybí. To ať se na mě feministky, prosím, nezlobí.

Jedním z těchto oborů je dle mnohých i ortopedie... Kdysi jste přiznal, že jste byl jako medik silně pod vlivem seriálu Nemocnice na kraji města.

(smích) Ano, je to tak a myslím, že se to týká celé mé generace, i když většina by to asi popřela. Nás se tehdy ze třídy dostalo na medicínu devět a mám dojem, že většina se skutečně věnuje ortopedii.

Jak by se profesoru Veselkovi u přijímacího pohovoru zamlouval osmnáctiletý Josef Veselka. Zanechal by ve vás pozitivní dojem?

Nejspíš ano. Já se tehdy ve škole odlišoval tím, že jsem měl individuální studijní plán, jelikož jsem hrál nejvyšší basketbalovou dorosteneckou soutěž a chvíli jsem byl i v širším výběru reprezentace. Přitom se mi dařilo udržovat si velmi slušné známky. To by se mi samotnému a zřejmě i naší komisi líbilo. Řekl bych si, že ten hoch se snaží dělat věci nejlépe, jak umí. To je velmi důležité. Zrovna dneska jsem měl pohovor s jedním zájemcem o práci na naší klinice a moje otázka zněla jako obvykle: „Co byste ve svém dosavadním životě označil za svůj největší úspěch?“ Někteří třeba odpoví, že dodělali medicínu. Jenže to o sobě přece mohou říct i stovky dalších! Co je však na dotyčném speciálního? Provozuje špičkově nějaký sport? Hraje dobře na piano? Sbírá známky a může se pochlubit jejich rozsáhlou sbírkou? To všechno se počítá! Jedna z nejcennějších věcí je, pokud mladý člověk může říct, že v činnosti, které se věnoval, byl úspěšný. Pro práci na naší klinice není do začátku nutné mít velké znalosti v kardiologii. Když se budou snažit, tak řemeslo je tady u nás naučíme. Hlavně musí chtít.

Já se ptám i proto, že jste původně medicínu studovat nechtěl a spíše jste uvažoval o fyzioterapii...

Ano, chtěl jsem studovat FTVS, ale moje maminka ze mě chtěla mít doktora. Já jsem jí tehdy dvě hodiny kladl soustředěný, možná až hysterický odpor, a pak jsem nakonec – ostatně jako většinou – podlehl. Osobně si však myslím, že život nás vede určitým směrem a že je to do jisté míry naprogramované. Chtělo to tehdy jen nějak popostrčit a jí se to povedlo.

Staroměstská

Josef Veselka

Seděla ve stanici metra Staroměstská a její zoufalství bylo zřejmé na první pohled. Ženy kolem té krásné dívky chodily bez povšimnutí, ale mladí muži se snažili nalézt v jejím pohledu aspoň náznak naděje, že by jim mohla třeba jen na chvíli propůjčit střípek své přízně. Žádný z nich však tomu nevěnoval delší úsilí a míjeli ji pouze s vteřinovým zábleskem svých očí vyzývajícím ke sblížení. Když se jim nedostalo žádné odpovědi, pokračovali dále ve svém spěchu a dav lidí je odnášel kamsi do zapomnění.

Ona seděla na zemi, napolo zhroucená, kolem těla a hlavy omotaný šál, a vypadala jako Madona. V důstojně strnulém pohledu neodpovídajícím na výzvy kolemjdoucích mužů se zračil mučivý smutek. Byla osamělá, nešťastná a už dlouho čekala, až se objeví ON.

Její smutnění bylo o to větší, že už se rozhodla dát mu vše, co má. Vše cenné, vše, co žena může muži dát. Ach, ať už jen přijde a vezme si to, pomyslela si.

A pak zahlédla jeho nohy, kolena, stehna, břicho, hrudník, krk i hlavu, jak se pomalu objevují na jezdících schodech. Lehce seskočil ze schodů a mířil k ní. Srdce se jí zachvělo a svůj zrychlený tep cítila až ve spáncích. Hrdlo se jí sevřelo takovou silou, že nemohla nejen promluvit, ale dokonce se ani usmát. Pod nosem a v dlaních se jí objevily kapičky potu, které rychle splývaly v celé potoky a stékaly do úst a dlaní.

„Jene,“ zasípala a více už nezvládla, protože přes sevřené hrdlo nebyla schopna ani vydechnout. Pohlédl na ni z výšky své vytáhlé postavy a povzbudivě se pousmál. Možná dokonce řekl: „Ahoj, kotě!“ a potom se k ní sklonil a políbil ji na ústa.

Myslela, že zemře blahem a žádostí po tom báječném muži, který ji tak nádherně ovládal. Na vteřinu objala jeho hlavu a ucítila jeho nezaměnitelnou vůni. On se však pousmál, odstrčil její ruce zarývající své prsty do kůže na jeho krku a jemně ji pohladil po tváři. „Tak, tak seš hodná kočička,“ zašeptal. Pak sebral mince z klobouku, který ležel před ní, a odcházel zpět směrem k jezdícím schodům. Bylo sedm ráno a to je čas, kdy nahoře otvírá samoobsluha s tím skvělým krabicovým vínem.

Heleno

Gabriela Moslerová

Hele... no...
Heleno, Heleno.
kdybych tak tušil
že pomínu tě
po minutě.
Nedal bych se
ne dál než za ves
natožpak ti růže nosit.

Heleno, Heleno.
Chtělo to jeden nádech
a plakáty co na zdech
visely, byly tytam.
Pořád vidím jak ty tam
stojíš a pláčeš.

Heleno, Heleno.
Pominulas.
V šedi mění se lásky,
šedivění duše vstříc.

Rozlámaná Dekadence

Richard Boček

Rozlámaná Dekadence

spí tence

v dece upletené z posledních záblesků
večera.

A její bratr Rozmar
chtěje si na chvíli odpočinout,
drolí se pod nohama vycházejícího
slunce.

A jeho zbytky strhne jitra proud.

Není,
není možné touto cestou plout
ale snad lépe
než zakotvit
sedět na břehu
a přesto utonout.

Storm

Martin Vidlička

I am angry, And my anger feeds my rage
My temper bursts with radiant sparks
I cry aloud with ripping sounds
As I tear the world apart like a book
Page by page
I divorce the light and the dark
It's such a terrifyingly beautiful look
A display of nature's power
So raw, so brute, so strong is my force
Almost as if I don't belong
To this place that I scour with showers
While the mankind trembles before my touch
Begs my absence from the skies
No matter how much I try
Their prayers are answered and I must hide
The sun rips my torso in bits
And as the first ray hits the earth
I loose my shape and shred my form
But before I die I give birth to hope.
For it always passes, that violent storm.

Ticho

Martin Vidlička

Ticho.
Rozvláčne.
Nehmotné.
Ťažšie než hriechy.
To nebezpečne klzké ticho.
Čakám, kedy sa podo mnou prelomí.
Bojím sa pohnúť.
Bojím sa ostať v pokoji.
Nič nie je isté.
Svet je iba zhluk rozmazaných škvŕn.
Vidím ľudí, no nerozumiem im.
Nerozoznávam ich tváre.
Sledujem ich spoza sklenenej vitríny.
Je rozbitá.
Praskliny ju zdobia ako žily.
Celistvosť zanikla.
Nič nie je absolútne.
Ostali iba malé kúsky.
Zlomky.
Zvyšky po boji.
Vnútornej bitke.
Neviem, či som vyhral.
Pochybujem.
Vojna ešte stále zúri.
Vo vnútri.
Prehrávam.
Umieram zo smädu po mieri.

N osce te ipsum (know thyself)

T empus fugit (time flies)

K .O.

Gabriela Moslerová

Procházíje kolem komůrek tichého soužení
v tiché zóně knihovny technikou se halící –

Zaslechla perkusy
a violoncello
jak souznějí
ve studu
studujících

Perkusy,
hlasité bubnování
z komůrky
písače
line se

Violoncello,
hedvábně vtíravý
skřípot židle
prchající
studentky.

Rozjímaje kolem komůrek tichého soužení
– tiché zóny knihovny s nahými betonovými útroby –

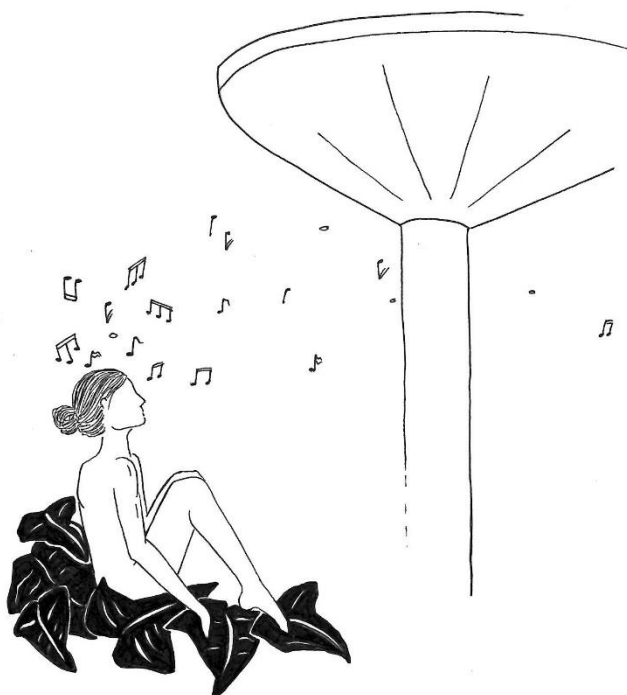
Zaslechla smyčec
a klavkobřinkostroj
nesměle se
prolínající

Smyčec tančící tuhy
po papíře
přetahující
a nedbalý

Piano kanoucích slz
na desku
prohýbající se
pod tíhou
průklepáku.

V koutku
pod poličkou se starou kávou
skrývá se před
výhonky
břečťanové ligy.

Z brožurky
zelené lístky
se směle sápu
až konečně ji
celou schvátí.

Pro rok pro nás le du jí cí da vy

Ubožák

Až jednou vyrostu ve statného čtyřicátníka, pořídím si návštěvní knihu. Snad mě tak už konečně někdo přijde navštívit. Pořád mě mají za podivína, že prý snad zpívám falešně, když si jen tak notuji při své obvyklé činnosti činění činčilí kožky. Je z mé překrásné samičky, která to již má za sebou. Srazil ji posel zlých zpráv, když mi právě jel předat psaní o smrti mé milé činčilky. Vždy jsem toužil mít jeho povolání. V jejich ústředně jim vše sesmolí do obálek a oni už jen rozvážejí, jak se jim to hodí. Sice za to neberou peníze, ale pro ně to stejně nedělají. Naplňuje je radost z výrazů tváří lidí právě se dozvídajících o špatných zvěstech. Tak kupříkladu minulý týden obdržel můj soused zprávu o své sebevraždě. Tolik ho to vzalo, že se rozhodl utéct do nejšťastnější restaurace v orientu. Zbaven rozvahy a přetékaající dobrou náladou nechtěně spolkl špejli z jednohubky a zadával se. Z posledních sil se snažil vrýt si do krku nehty nějaký vzkaz, jenže hrozně škrábal, nedalo se to přečíst. Ano, byl jsem u toho. A jakožto absolvent kurzu poslední pomoci jsem mu dal poslední pomazání na přání vrchního. Kachním sádlem, aby se do něj co nejdříve pustily mouchy a zpracovaly jeho tělo. V orientu se všichni štítí sahat na mrtvolu, a kosti, které po sousedovi zbydou, se dají snáze odplavit vodou vrhanou nepřetržitě četou jedné uklízečky s vědrem.

O Konci

Magdaléna Lisá

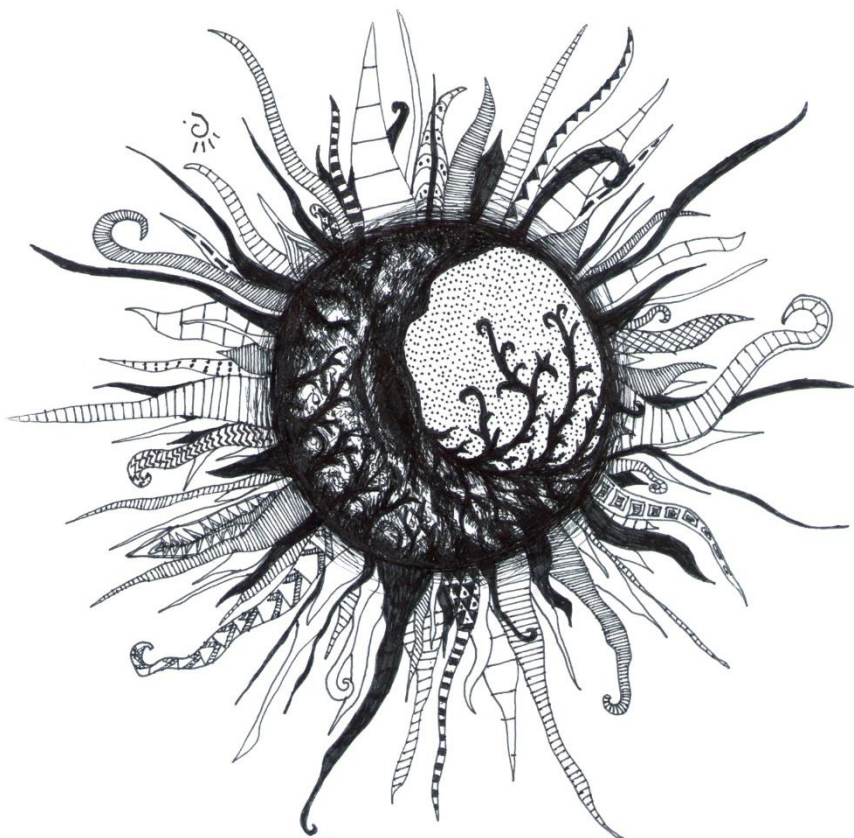
Nemám strach
Jiná slova mě děsí mnohem víc
Vždyť teď popluji jak koráb
Ze dne do noci
Než se mi začne stýskat
Po východech sluncí

Pak možná

Já nepůjdu pryč
Až budeš ležet na mém hrobě
Já budu to světlo
Proplétající se skrz korunu dubu

Dýchnu ti do tváře

Teplo
Ticho
A nic

Nikdo to tu nepřežije

Petra Hubatková

Horečnaté toužení po odhalení
Našich duší
Našich činů
Našeho nesmyslného bytí
A smyslu života vůbec,
Naší existence,
Vesmírné šedé eminence
- kdo za životem stojí,
Kdo na něm má zájem?

V extatické agónii prahnem
Jak sérioví vrazi
Po odhalení sebe samých
Na chvíli chcem zůstat nazí
Ve světle našich skutečných já
V přítomné realitě duší poblouzněných
Duše plné snění.

Hledáme se po setmění
Svou ztracenou identitu
Nekonečnou entitu rozmanitosti
Ztracenou v unifikovaném
Jednotvárném rámci vnímání světa:
V době rychlých řešení
Efektivních odpovědí
Nadprůměrných výsledků.
V době velkolepé a
Přitom tolik slepé
Jak alkoholik opojený methanolem
Rozpuštěným ve vlastní sebelítosti
A ochromen vyšší velkolepostí.

Jsme polapeni sebeklamem.
Lapáme po dechu
Po záchranném laně
A marně bojujeme s tím,
Co už je nám dávno dané
Až vysílením padáme
Na kolena
Už jsou celá odřená
A v krvi koluje nám kamení a písek
S bakteriemi tetanu
A kapénkami inkoustu z posledního tetování

Už nemůžeme dál
Celí udýchaní
Se chceme nadechnout čerstvého vzduchu
Nasát do plic trochu dehtů
A potenciálních karcinogenů
V laskavé iluzi
Že nás život nedusí
Že stojí za to žít ho dál.
I když přece dobře ví se
Po mnohaletém výzkumu a odborné expertise
Že i když teď na pomíjivý okamžik
Naše srdce zrovna bije
Nikdo nezůstane tady věčně.
Nikdo to tu nepřežije.

Král tanskrbanterů

Pavel Tatíček

Vzbudili nás na minutu přesně ve 3:41. Nasoukali jsme se do obleků X-CV2 a naskákali do obrněného transportéru. Ozvalo se dunění vozidla a my vyjeli vstříc naší misi – zabít krále tanskrbanterů.

Za nepohodlného drncání, během kterého jsem se nejednou praštil o pažbu své TPL-třiatřicítky a zlomil si tak na čtyřikrát spodní čelist, jsem ve sluchátkách poslouchal, o čem se ostatní baví. Mathew je prý zase ženatý, tentokrát s lamarkou ze souhvězdí Retenos. Jimmyboy mu na to řekl, že už má manželek jak psů a Mathew odpověděl, že to je tedy pravda. Na to se všichni rozesmáli a smáli se ještě 37 minut, než jsme dojeli na místo.

Vyskákali jsme z transportéru rovnou do podivné obří jeskyně. Ze stropu odkapával nějaký sliz a můj senzovisor okamžitě zahlásil hrozící nebezpečí: v tom slizu žije bakterie *Paceneria vernetti*, která ho okyseluje tak výrazně, že by mohl poškodit mé vlasy. Všichni jsme si tedy zapnuli speciální štít vyvinutý právě pro tuto příležitost a pokračovali v cestě dál.

Najednou úderná četa Beta přidala do kroku a my si až příliš pozdě uvědomili, že jsou už dobrých 30 mil před námi. Nasadili jsme proto tempo nejvyššího kalibru, když v tom se kamenný masiv otřásl a chodbu zavalila hromada sutí. Měli jsme jediné štěstí, že Barneby byl rekordman v rychlosochaření a ještě k tomu si s sebou vzal natajňáčku všechno své nádobíčko. Vyndal ihned majzlík a kladívko a cesta byla během několika málo dní zase volná.

Mezitím jsem v temnotě přemýšlel, jak se asi mají kluci u nás doma. Když jsem je viděl naposledy, bylo jim ještě pět. Charliemu už začala růst třetí noha – jak on se na ni těšil! Ukazoval mi ten svůj paznehtík a nadšeně šišlal: „Táto, táto, podívej, noha moudlosti!“ a já si říkal, jaké to mám štěstí, že jsou ti mí kluci zdraví!

Ozval se jekot a hned po něm palba. Co se děje?! Krev mi ztuhla v žilách!

Když se medikům podařilo dát mou krev zpátky do pohybu, bylo už po půlnoci. Sedl jsem si na zadek a začal si žužlat palec – měl jsem totiž dočasné poškození mozku, které mě vrátilo zpátky do mých batolecích let. Jakmile jsem se dal do pořádku, hned jsem se zajímal, co se to před tím stalo – ten jekot a střelba.

Bohužel to byla taková nešťastná náhoda – Jamiemu, který má panickou hrůzu z pavouků, spadl na hlavu – hádejte co – pavouk. A ne jen tak ledajaký – ostříháč podzimní, dokonce vzácná blyštivá varianta! Jenže Jamie se z takového sběratelského skvostu dočista pomínul a začal ječet jak nějaká pitomá ženská. Zbytek jeho jednotky takovou ostudu pochopitelně neunesl a Jamieho zastřelil. Squadrona delta-3-delta to ale nějak popletla a v přesvědčení, že na nás útočí rokvínkové, začala pálít do vlastních řad. Ještě štěstí, že jsem se tou dobou válel na zemi kvůli ztuhlé krvi v žilách, jinak bych to koupil taky.

A tak se stalo, že nás tu zbylo pět: já, dva trpasličí medicí Peevis a Meevis a veterán Jimbo se svým vodícím psem Bimbem. Rázem jsem se stal vedoucím celé mise! Jak se má člověk v takové chvíli chovat? Jediné štěstí, že jsem viděl tolik instruktážních videí, a tak jsem neváhal a zapálil si doutník. Ostatní hned pochopili a od té chvíle mi říkali pane, zatímco já jim začal nadávat do prašivých čoklů.

Urazili jsme asi dvacet sedm mil za prozpěvování vojenské písně „Love me tender, love me true,“ když nás ze všech stran přepadly po zuby ozbrojeny Kandabúrové. Peevis s Meevisem i Jimbo s Bimbem se okamžitě odklidili stranou, protože na boj nebyli specializováni, a já popadl svoji věrnou TPL-třiatřicítku a začal to šít do nepřátel, co mi kulky stačily. Kandabúrové padali jako břichnáči během tentimózy a moje skóre se už brzy vyhoupllo na rekord roku. Když mi kulky došly, sáhl jsem po noži třídy Viper, jenže to už jsem se musel zasmát, jaké to jsem trdlo – svůj nůž třídy Viper jsem přece dal předevcírem do opravy a k dispozici mi bude nejdříve do čtrnácti dnů!

Já ale neplakal nad rozlitym mlékem a pustil jsem se do kandabúrů pěstmi. Bušil jsem do jejich tvrdých krunýřů hlava nehlava a neuplynula ani hodina a 57 minut, a už se kolem mě válela jenom spousta mrtvých tanskrbanterů. Z jejich těl crčela zelená tekutina a moje dlouhé kadeřavé vlasy vlály ve větru, který se zrovna vzdmul. Peevis s Meevisem mi ošetřili záděrku na ruce, kterou jsem si způsobil, když jsem si během boje nervózně okousal nehet na palci, a celá naše jednotka mohla pokračovat kupředu.

Neušli jsme ale ani 22 centimetrů a už se před námi otevřela pozoruhodná jeskyně. Její stěny byly potaženy pestrými barvami a na zemi se válela spousta roztodivných přístrojů; bylo jasné, že jsme se ocitli v jeskyni volného času, kam ti odporní tanskrbanterři chodí relaxovat. V nejbližším rohu zrovna hrála partička kalušíků fotbal, a tak jsme si nasadili pletené masky a v dokonalém převleku se zapojili do hry.

Ukázalo se, že ti neznabozi jsou šikovnější, než by člověk čekal, ale stejně jsme po prvním poločase vedli 2:1. O přestávce jsem zašel za kapitánem soupeřícího týmu a dal se s ním do řeči, abych vyzvěděl, kde přesně se nachází trůnní sál. Jazyková bariéra sice celou věc mírně zkomplikovala, ale jakmile jsem pochopil, že jejich T je naše L, bylo mi všechno hned jasné. Zápas nakonec skončil nerozhodně 2:2, ale já si myslím, že naše soustředěnost v druhém poločase už prostě nebyla taková.

Hned po osprchování jsme se vydali popsanou cestou, a co nevidět jsme opravdu stanuli ve zlatem vykládaném trůnním sálu. Uprostřed seděl na smaragdy osázené stoličce obří lampouch a tiše cvakal bobánky. Z očí mu trčely dlouhatánské antény a na jejich koncích byly tři zavalité terče, nikoli nepodobné Audi Crystal Boomboom. Slabé místo toho pekelného tvora – stačí mu je useknout a celé společenstvo se sesune jak domeček z karet.

Popadl jsem proto svou mačetu od mistra Taku Sadžami, vyskočil do vzduchu, udělal trojitě salto s vířivým vrcholem a usekl králi první anténu. Bestie zaječela a z rány jí vystříkl šedomodrý sliz, který se rozletěl přímo na Jimba. Pokusil jsem se sice vrhnout do trajektorie vražedné kyseliny, ale příliš pozdě! Látka se zaryla Jimbovi do očí a vmžiku ho oslepila. Ještě že měl s sebou svého vodícího psa, a tak mu to vlastně vůbec nevadilo.

To už se ale to pekelné stvoření chystalo k dalšímu útoku. Otočilo se přímo na mě a ze chřtánu se mu začala linout libá vůně pečeného vepřového. Ne! Moje jediná slabost! Jak to mohl vědět? No jistě – přece ve chvíli, kdy jsem mu přesekl první anténu, se naše mysl na okamžik spojily a on si mě celého přečetl jako knihu!

Bylo pozdě. Naše mise zůstane nesplněna. Jimbo se s Bimbem teprve zaučoval, Peevis padl v boji, takže mu teď Meevis chladil kotník, aby mu moc neotekl, a já se bezhlavě blížil vstříc své smrti. Kde, bože, kde jsme udělali chybu?

A v tom se ozval jekot a hned na to střelba. A pak puf – a celý svět se vrátil do své normální, ovladatelné roviny. Co to?

Rozkoukával jsem se kolem sebe a první, na co jsem dokázal zaostřit, byl Jimmyboy, který ke mně běžel s úsměvem na rtech a obří mickey-mouseovskou rukavicí. Blázním snad? Útočná četa beta přece zůstala zavalená za hromadou sutí, kde zemřela hlady a strachem ze tmy! Tak co tu najednou pobíhá a fotí se s mrtvolou krále tanskrbanterů?

Jimmyboy mi ale všechno rychle vysvětlil – útočná četa beta sice zůstala zavalená za hromadou sutí, ale jenom na několik hodin; pak totiž objevili tajnou chodbu, která vedla do místního zábavního parku s disneyovskými postavičkami. V něm strávili mnoho příjemných dní, než odkudsi zaslechli Jimbův řev, to když mu kyselina leptala oči. Okamžitě se na místo vydali a nutno říct, že dorazili akorát včas, protože jen o pikosekundu později a té obludě už by dorostla třetí anténa.

Takže nakonec všechno dobře dopadlo: krále tanskrbanterů jsme úspěšně zdolali a Peevisovi se ten kotník zahojil docela rychle. Jenom chudák Mathew už se nikdy znovu neoženil, protože jeho žena ze souhvězdí Retenos byla feministka a držela ho pěkně pod palcem. Ale to už se tak občas stává.

Poezie pro marodící

Oleg Veklon

Mastička na ráně,
k tabletku kapička, kapička k tabletku,
tabletku s tobolkou pak lehce
hltnem distálním prosviští spontánně.

Ha, však! – Ha! Co to?
Na tabletku, kapičku,
ba i na tu tobolku s chemickým složením
odpoví mikroby úspěšným množením.

A co teď, doktore?
No, co, ty chytráku, co se mnou provedeš?
Zavolám právníka a mám tě na háku!
Do lochu pojedeš!

No tak v tom případě zbývá se přiklonit k tomu, co nasnadě:
Zahodit farmaka, poslat je po vodě,
vrátit se „ad fontes“ – vrátit se k přírodě!

Vždyť každičký kok, ba i ta tyčinka –
– všichni jsou živáčci, co s právem na život světem si putují,
kyslík či bezkyslík dýchají zlehýnka.
Vzájemně milují a množí se urputně.
Přitom však žádný z nich netuší, že jednou přijde čas,
kdy srdce dobuší – kdy skončí v laborce rozplácly na plotně.

Tak i ty, marode, chovej je v úctě, ty živáčky malinké.
Nechceš dál marodit?
Radím: Non licere! (Postačí neškodit.)
„Jako já k mikrobu, tak i on ke mně,
z úcty a respektu na obou stranách
bude se radovat matička Země.“

Ať všechny fabriky na léky do vzduchu vyleť!
Snažme se vychovat breberky jedny, ty šibalky škádlivé,
k životu v míru a v pokoji,
k životu hodnému našeho století!

Pacoši můj drahý, marode, nezoufej.
Však jednou i ty se vyléčíš navždycky!
Nezoufej, můj starý pacoši chronický.

Přespolní motivace

Oleg Veklon

Ach, synek, já, synek – už víc doma
nebudu,
nastává chvíle, kdy vzepřu se
osudu.

Sic otec touží, bych zastával robotu
tutéž co on a nehnul se od plotu,
řku na to já: Mám rozumu dost,
též hmotu svalovou, už chci jen
volnost!

Nechte si políčko s kravkou a s
trakařem,
truc já vám udělám, loukotě
nespravím,
do světa se vydám (slovo do
pranice),
stanu se lékařem, ten nezná
hranice!

Chořím, má panenko

Oleg Veklon

Hlásím: Chořím. Trpím. Prosím,
aby lékař statim přišel
sem k nám – v kopci stavení.

On mé důvěry je hoden
(leckomu se svěřit nelze)
– mám dvě kosti holenní!

Memorabilia

Oleg Veklon

Medicus curat, natura sanat – Pozor, i bylinka dokáže klamat!
Alea iacta est – Před zkouškou dej si rest
Modicus cibi, medicus sibi – Že budu hubnout, to jsou jenom sliby
Otium post negotium – Sedm nocí nespát je um
Mors in tabula – Na sále usnula
Alcohol de manus medicí... – Veselí jsou nakonec všichni

„Není to o tom zahrát představení.“

Rozhovor se zdravotními klauny připravil Ondřej Lukáč

Každý, kdo už se nějaký ten pátek po naší nemocnici pohybuje, potkal zdravotní klauny. Napadlo vás ale někdy, kolik času zabere se nemocničním klaunem stát? A co vlastně nemocniční klaun přesně dělá? Mně se poštěstilo, že jsem mohl posedět s uměleckým šéfem zdravotních klaunů Petrem Jarčevským a jeho zástupcem Lukášem Houdkem. Oba mají mnohaletou praxi v oboru, a tak mě lehce zasvětili do toho, co to obnáší být zdravotním klaunem.

Jak vypadá typický uchazeč o místo zdravotního klauna?

PJ: Často jsou to herci, kteří už mají nějakou divadelní zkušenost nebo zrovna studují. Stáří nehraje roli, jsou zastoupeny všechny věkové kategorie. Především je však uchazeč na začátku většinou zcela nepolíbený a nemá ponětí, do čeho jde. Když děláme konkurz, tak přijde člověk s nějakou svojí představou, ale ta je často zcela vzdálená od té naší.

Jaká je tedy vaše představa?

PJ: To není úplně lehké zodpovědět. Všechno to odvisí od našich zkušeností a dojmů. Uchazeč musí mít samozřejmě jisté herecké schopnosti, ale stěžejní je velká míra empatie. A hlavně musí pochopit, jaká je funkce klauna v nemocnici. Co tam může pozitivního přinést. Na začátku je pro nás rozhodně důležitá už jen ta snaha stát se zdravotním klaunem a to, že se dotyčný chce pustit do takové činnosti – rozesmávat nemocné. Konkurzy ovšem trvají poměrně dlouho – třeba čtvrt roku. Formou společných dílen se snažíme rozpoznat jejich schopnosti a postupně zužujeme výběr. Na začátku je třeba 80 uchazečů a na konci zůstane jeden. Nejdůležitější a zároveň nejtěžší je pochopit, že klaun sem nejde zahrát divadelní představení s předem napsaným scénářem. On má určitou pozici a v rámci ní se musí přirozeně chovat, přistupovat k dětem a pracovat na oddělení. Klauna nemůžete zahrát jako nějakou postavu. Klaun musí naopak zkoumat sám sebe a svůj komediální potenciál. To je pro většinu uchazečů největším oříškem.

(v kavárně na dětském oddělení okolo nás prošly dva klaunské páry)

LH: Tady sedí nejvyšší klaunské vedení a nikdo si nás ani nevšimne! *(smích)* Já bych dodal, že vlastně hledáme herce, který se obejde bez úspěchu. Klaun se musí vydat, tři hodiny v kuse improvizovat a není tam žádná děkovačka na závěr. Žádný potlesk. Ego musí jít stranou. My občas tak trochu akademicky diskutujeme, jestli je v našem názvu důležitější slovo „klaun“, nebo „zdravotní“. Tahle určitá dichotomie panuje v našem oboru už od jeho založení v polovině 80. let. Zdravotní klaun musí samozřejmě být herecky zdatný, ale zároveň se musí umět vcítit jak do pacientů, tak do zdravotního provozu jako takového. Být jeho součástí. Musí umět vnímat spoustu podnětů a vhodně na ně reagovat. V zásadě bych si tedy dovolil tvrdit, že každý klaun umí dobře hrát, ale ne každý dobrý herec se může stát klaunem.

Pokud tedy uchazeč projde, tak co ho dále čeká?

PJ: Když projde prvním sítím, tak nějakou dobu jen dochází do nemocnice se zkušenými kolegy, pozoruje je při práci a poznává provoz. To je ještě v civilu – přidá se ke zkušené klaunské dvojici. Později absolvuje několik návštěv jako třetí klaun, tedy už v kostýmu a s nosem. Mezitím ještě prochází dalším školením. Na některých dílnách se potkávají kolegové z celé Evropy. Neučí se jen hereckému řemeslu, jsou tam zastoupeny i další obory – psychologie, zdravotnictví, sociologie. Celkově ten vývoj trvá tři až pět měsíců. Není to ovšem každodenní činnost. Snažíme se vždy dávat více lidí dohromady, takže je to i dosti o tom najít společný čas. Vzdělávání ale nekončí nikdy.

„Nikdy nesmíme zajet do rutiny.“

Já jsem si přečetl reportáž z jednoho vašeho školení a některá témata seminářů mě velmi zaujala, např.: „Najít svého vnitřního klauna.“

PJ: To je takový začátečnický workshop. Úplná podstata. Já říkávám, že člověk dělá tak dlouho idiota, až je mu v něm pohodlně. Dotyčný hledá všechny svoje výrazové prostředky, až najde svoji polohu. Není to ale jen proces na začátku. Na tom musíte neustále pracovat, jinak zajedete do určité rutiny a ztratíte kontakt s prostředím. Klaun se nestane vtipným, když si nasadí červený nos. Ta komika vychází zevnitř. Každý má svůj rytmus a některé základní body svého charakteru, o které se následně opírá.

LH: Já bych řekl, že toho svého vnitřního klauna pořád hledám. Hlavní je zahodit jistou přeintelektualizovanost, která je typická pro dnešní dobu a naše zeměpisné podmínky. Máme tendenci uchopovat svět pouze rozumem, což je v zásadě chvályhodné, ale pro klauna smrtící. My musíme tuhle stránku naopak odhodit, stát se opět dítětem a vnímat vše instinktivně.

Další zajímavé téma bylo „Párová choreografie“. Můžu to chápat tak, že klaunské dvojice jsou stejné a s určitými rolemi?

PJ: Nejsou stejné. V zásadě chodí každý s každým podle svých časových možností, i když se třeba snažíme, aby to byly hlavně smíšené páry. Roli hraje i to, o jaké oddělení se zrovna jedná. To má na starosti náš koordinátor. Jak jsem ovšem řekl, musíme se mít na pozoru před rutinou, musíme pořád umět reagovat na čerstvé podněty, a to se může týkat i střídání klaunských partnerů.

LH: Ta školení vám mají rozšířit obzory. Klaun musí ovládat více řemesel. Párová choreografie tedy nemusí mít nutně vztah ke klaunským párům a jejich práci na oddělení, ale může se jednat o skutečnou taneční choreografii, aby si klauni rozšířili svůj řemeslný rejstřík. Jako klaun nikdy nevíte, co se vám bude za chvíli hodit.

PJ: Některé přístupy k fungování v klaunském páru jsou nicméně poměrně univerzální - jako „blbý a blbější“ nebo „jeden hot a druhý čehý.“

Jak se změnilo zdravotní klaunství jako takové od roku 2001?

PJ: To je těžká otázka, protože jsme v organizaci prakticky od začátku a vlastně tak hodnotíme sami sebe a asi nemáme potřebný odstup... Samozřejmě tu je nárůst v počtu. Náš zakladatel Gary Edwards to tenkrát rozjížděl úplně sám. Sám jednal s nemocnicemi a sám pak chodil k dětem. Dnes už je situace diametrálně odlišná. Z jednoho jsme vyrostli na osmdesát šest. Určitě tu také proběhla jistá profesionalizace a změna vnímání nás ze strany nemocnic. Vycházejí nám mnohem více vstřícně. Naše činnost už není jen na pudové úrovni „Nějak ty děcka zabavíme.“, ale snažíme se přemýšlet, jak dalece můžeme pomoci a co do nemocnice vlastně přinášíme. Nechci úplně říct, že jsme teď odbornější, ale spíše se naše debata a spolupráce s lékaři posunula na novou úroveň. Společně zkoumáme, kdy humor a smích dětem pomůže nejvíce.

Já jsem právě četl o vašem výzkumu o projektu NOS! (Na operační sál!), kde se snažíte kvantifikovat vliv zdravotních klaunů na děti před operačním zákrokem.

LH: Je to tak. Je to důsledek trendu, kdy se snažíme nemluvit jen jazykem uměleckým, ale i se dále přizpůsobit principům oboru, na jehož půdě se pohybujeme. Chceme být prostě schopni racionálně argumentovat o prospěšnosti naší práce, případně zkoumat její limity.

PJ: Je skvělé, že tento výzkum probíhá právě v Motole.

LH: Ano, velice se nám osvědčila spolupráce s paní primářkou Zuzanou Kocábovou z Oddělení klinické psychologie, která nám s výzkumem pomáhá. Už tuto spolupráci vnímám jako velký přínos výzkumu, který je přitom sotva v polovině. A úzce samozřejmě spolupracujeme také s personálem dětské chirurgie, jemuž patří velké poděkování. K výzkumu využíváme videozáznamy a podrobné dotazníky, které naše výzkumnice, studentky psychologie, vyplňují před operací i po ní s rodiči, dětmi i lékařským personálem a později je budou vyhodnocovat. Máme i kontrolní skupinu bez zdravotních klaunů. Chceme prostě hrát podle vědeckých pravidel.

„Někdy rozřehtáme i doktora!“

Je obecně Motol pro vás něčím specifickým?

PJ: Vším. *(smích)*

LH: Je to prostě velká nemocnice. Věci tu fungují jinak než v menších zařízeních.

PJ: My máme dokonce vždycky podrobný rozpis, abychom nezabloudili.

LH: A pak stejně zabloudíme. *(smích)* Třeba šatny máme u rehabilitačního bazénu, kde jsou dveře, které mají kliku jenom zvenku. Někdy se nám tedy povede uvěznit se uvnitř. Obecně je velký rozdíl klaunovat v uspěchané fakultní nemocnici nebo menší, domáctější, v menším městě.

PJ: To ale platí asi všech oborech.

V Motole jsou lůžková oddělení rozdělená podle jednotlivých oborů. Jak moc to pro vás hraje roli?

PJ: My máme i své jednotlivé oborové specialisty – tedy klauny, kteří určitá pracoviště navštěvují častěji než ostatní. Naší doménou je přirozeně komunikace a imaginace. Pokud je toto narušeno – typicky na neurologii nebo psychiatrii – tak se tomu musíme přizpůsobit. Pro nováčky může být do jisté míry stresující třeba dětská onkologie, i když bych nerad zobecňoval. Já tam ale naopak chodím rád. Čas tam plyne jinak a je tam jiný vztah mezi dětmi a zdravotníky. My sami ty pacienty většinou vidíme opakovaně, známe se a můžeme si dovolit trochu víc. Dříve to bylo pro nás dokonce hlavní působiště a byla to skvělá škola, protože jsme museli pořád přicházet s novými věcmi, abychom děti stále překvapovali a nenudili je.

LH: Já mám zase rád místní kardiocentrum. Je tu velice vstřícný personál. Navzdory tomu, že děti jsou tu často ve velmi vážném stavu, je to v rámci Motola takový ostrov klidu.

Dost často
rozveselujeme i mediky.
Ti jsou na tom taky
dost špatně.

S jakou věkovou kategorií se vám pracuje nejlépe?

PJ: Obecně asi se školáky z prvního stupně na základce. To jsou děti nejhravější. Každý klaun to má ale jinak a já třeba rád pracuji se staršími dětmi. Adolescenti jsou samozřejmě specifická skupina. Myslím si však, že i je dovedeme zaujmout a často vyprsknou smíchy v momentě, co se za námi zavřou dveře a přestanou se kontrolovat.

LH: Já bych to asi takhle přísně nerozděloval. My jsme tam pro všechny. Na pokojích jsou třeba i maminky a i ty chceme rozřehtat. Pak se rozesměje automaticky i miminko. Občas chodíme do ambulancí a tam je najednou široké publikum všech kategorií – malé i velké děti, rodiče, prarodiče. Svou roli hraje i to, že naše

klaunské postavy stylizujeme do role lékaře, lékařky či zdravotní sestry, takže se stáváme součástí nemocničního kontextu a pro ostatní je snazší vůči nám zaujmout nějaký postoj. Někdy dokonce rozřehtáme i doktora.

Spolupracují s vámi doktoři? Ptají se třeba na reakce některých pacientů?

PJ: Záleží, jak mají čas. My bychom byli rádi, pokud by tomu tak bylo. Záleží však i na počtu pacientů. Pokud je tam dětí víc, tak i nám samotným pak zážitky splynou do nějakého obecného dojmu.

„Klaun je vážný už ze své podstaty.“

Jak vypadá váš běžný den v nemocnici?

PJ: Jdeme se samozřejmě nejdříve převléct. Klauni ve dvojici se domluví, jak si rozdělí role. S klaunováním začínáme už na chodbě, kde potkáváme třeba uklízečky nebo údržbáře. Přijdeme na oddělení a jdeme nejdříve na sesternu. Tam se dozvíme důležité informace o některých pacientech – infekční omezení, kdo byl právě přijat atd. Není to však o jednotlivých diagnózách, jako spíš o momentálním psychickém naladění toho kterého pacienta. Potom začneme chodit od pokoje k pokoji. Je to vlastně klaunská vizita a většina z nás se skutečně svým klaunským způsobem vžívá do postavy doktora nebo sestřičky, kteří právě dělají vizitu. Obvykle to trvá tři hodiny. Pak se ještě jednou pobavíme s personálem. Rozloučíme se a jdeme domů. Poté je ještě nutné splnit určité administrativní povinnosti.

Míváte trému?

(*dlouhé ticho*)

LH: To se nás snad ještě nikdo nezeptal... (*smích*)

PJ: Asi jo... Spíš bych však to popsal jako určitý pocit odpovědnosti vůči publiku. Cítím, že to musím zvládnout a že musím umět přijmout i případný neúspěch.

LH: To je pravda. Musíme se umět přenést i přes dílčí neúspěchy. Samozřejmě je vnímat, ale nenechat se jimi rozhodit.

PJ: Pro mě je klaunství už od mého prvního konkurzu nesmírně intenzivní prožitek. Tehdy do nás Gary horem dolem drtil všechna možná pravidla a já měl pocit: „Jo, tohle je ono. To chci dělat naplno.“ S tím do toho pokaždé jdu.

Bývá klaun vážný, když sundá masku?

PJ: Pro mě je klaun vážný už ze své podstaty. Ta vážnost, opravdovost a zaujetí v tom musí být. Z toho pak vyplyne humor.

LH: Nezaměňujme ovšem vážnost s depresí nebo tragičností. To je něco jiného. Já ovšem mohu říct, že co trávím více času v klaunské kanceláři než v nemocnici, tak bývám skutečně doma veselejší a hravější. Vracím tak svým dětem to, o co jsem je předtím možná trochu ochuzoval.

PJ: Mnohým to klaunské myšlení naopak zůstává ještě dlouho po sundání masky. Spousta z nás služebně starších to tak má. Ten vjem v nás postupně dojíždí, než nám v podvědomí dojde, že už vlastně nejsme v nemocnici a musíme se opět chovat jinak. Jak jsem řekl, klaunství není něco, co vyplyne z nasazení červeného nosu. Jde o ten postoj a nahlížení na svět okolo.

Poděkujeme za babičky

Adam Láznička

Já pocházím v zásadě z vesnice. Na vsích stále platí do velké míry nepsaný zákon úcty ke stáří, prostě co řekne děda nebo babi, je axiom. A zároveň tu platí i taková obgenerační výchova, tj. že vás prakticky vychovávají prarodiče za občasných podpory vašich rodičů. A tak to bylo samozřejmě i u nás. Tu roli „královny matky“ u nás ve Zbyslavi hravě zvládla moje babička, která vychovala mě i sestru, bratrance a sestřenicu i přes několik kolen.

V zásadě to má spoustu výhod. Jeden čas se mluvilo o subatomárních částicích lásky nebo štěstí, ale až se budou hledat bosony empatie, výzkumnou substancí bude jednoznačně něčí babička. Schválně, zkuste říct, že tohle doma nemáte:

Příklad první – někdo ve vsi se vám líbí a vy chcete o dotyčné osobě vědět víc? Není problém, řekněte jméno, nebo aspoň přibližný popis, babi vezme venkovní pantofle, nenápadně se projde s plastem do kontejneru a do 15 minut víte o dané osobě vše, včetně její osobní a rodinné anamnézy několik generací nahoru. Přece se nemůžete zahazovat kde s kým, že?

Příklad druhý – azyl a totální alibi. Zapátrejte v paměti. Byli jste na gymplu, jeli jste do blízké vesnice na zábavu, trochu jste přebrali. Kam jste se vrátili? Domů k rodičům, nebo vedle k babičce? Odpověď všichni známe. Prarodiče jsou schopní přísahat vašim rodičům na vlastní děti (celkem paradox, co?), že jste se vrátili včas, skoro nic jste nepili a dlouho do noci jste s nimi hráli karty, proto teď, ve tři odpoledne, ještě spíte.

Příklad třetí – babička přesně ví, co chcete. Vidí všechny myšlenky ve vaší hlavě a pokud je tam nevidí, tak je tam dodá. Jsou Velikonoce, dávám si trochu nádivky, k tomu si popíjím čaj. „Ty ještě někam pojeděš?“ „Ne, už dneska nikam.“ „Tak proč si nedáš pivo?“ „Mám čaj.“ „Prosímte, už ti není deset. Dej si k tomu normálně pivo!“ „Babi, ty chceš pivo?“ „Jo, ale nevypiju celý.“

Příklad čtvrtý – nevyčerpatelná zásoba historek. Také máte tak 3 nejoblíbenější historky z babiččina mládí, které můžete slyšet pořád dokola? A k tomu je v zásobě hromada dalších, některé se hodí na usínání, některé k sezení na sluníčku na lavičce, některé k večerní procházce po vsi. A některé zase ke smutným příležitostem.

Příklad pátý – babička je jediná osoba, která může ve svých téměř osmdesáti letech profackovat svou téměř šedesátiletou dceru, vaši matku. A to se občas hodí...

Důvod, proč vám píšu o naší babi, není jen ukázat vám, jak je úžasná. Každý má doma přeci tu nejlepší babičku. Občas mě ale mrzí, když slyším někoho, jak říká: „Nojo, komančové zase u moci, už aby ty důchodci vymřeli a nechodili volit.“ Nebo: „Do krámu ani nechod, je sleva na máslo, bude to tam ucpaný starochama, co nemá co na práci.“ Řekli byste to své babičce do očí?

Před pár lety jsme spolu koukali na zprávy, v době, kdy byl odvolán tehdejší ministr financí, pro zachování politické korektnosti ho anonymizujeme, řekněme mu třeba Bureš.

„Hele, já jich hodně takových zažila. Všichni se tvářej stejně. Teď ho vodvolali, ale ať mi čert volízne voko (ano, u nás se používá toto pořekadlo – pozn. aut.), jestli se tenhle nevrátí a neudělá zlo všem, který nemá rád. A víš, co je nejhorší, Adámku? Že ho lidi určitě budou volit. I kdyby je všechny poslal v živym přenosu do háje (cenzurováno), tak ho budou volit. Já už hodně takových zažila.“

A měla pravdu. Jako vždy. Pamatujete na smutné povídky z příkladu čtyři? Naše babi vypráví příběhy o tom, jak jako dítě sledovala ve Zbyslavi německé tanky, jako matka pak sovětské. A jako babička má strach z toho, že zažije znovu další tanky, které tu nemají co dělat. A že lidi budou stát u silnic a házet po nich květiny.

Už je koniec

Martin Vidlička

Už je koniec.
Už odzvonil zvonec.
Už vypršal čas.
A predsa nás čosi trápi.
Nie sme v klude.
Čo potom bude?
Po čom? Predsa potom.
Už sme skoro na konci.
No sme hrozní lakomci.
Šetríme aj posledné hodiny.
Stačí deň, jeden jediný.
Takto sa to končí? Asi áno.
Večer zaspáť a neuzrieť ráno.
Z toho máme strach.
No zámky na dverách nás neochránia.
Už sme v cieľi.
Toto sme chceli.
Alebo nie?
Kto vie ...
Na tom nezáleží.
Každý beží sám za seba.
Na svojej traťi.
Odtiaľ nedá sa vrátiť.
Už sme skoro v cieľi.
Tak na toto sme drelí?
Aby v jeden deň, dobehli sme sem?
Nie?
Mali sme snáď dáke poslanie?
Úlohu so životom?
Pochybujem o tom ...
Úprimne sa priznám,
Ten maratón nemá význam.
Je to len abstraktná, neexistujúca záhada.
Iba návnada.
Pasca na človeka.
Najlepšie je nepretekáť.
No utekáme všetci,
Aj hlupáci aj vedci.
Nedáme sa zastaviť.
Až od únavy padneme v cieľi.
Tak toto sme chceli?

Bežať, no neniesť správu?
Dobehnúť, no nezískať slávu?
Na čo to celé bolo?
Čo máme z toho?
Hráme hru, v ktorej vyhrať sa nedá.
To nie je žiadna veda.
Ale je to tak.
Je to fakt.
Je to skutočné.
Tak snažíme sa zbytočne?
Už iba zopár krokov.
Za sebou máme tolko rokov,
A všetko to necháme ležať.
Oplatilo sa nám bežať?
Malo to vôbec cenu?
Chcelo by to zmenu.
Niečo viac,
Než výplatu raz za mesiac.
Už zatáhujú oponu.
Je čas na poslednú poklonu.
Končí sa táto hra,
No nikto ju nevyhral.
Všetci jej veľkí herci,
Skončili na kolenách na koberci,
Kde prosia o život.
Tak náruživó.
Neúspešne.
Tiež vám to príde smiešne?
Ani mne nie.
Večné zatemnenie.
Už zatvára sa nad nami truhla.
Vidíme svet z iného uhla.
Už nemáme obavy.
Môžeme sa pobaviť
Na vlastnej márnivosti.
Len hromada kostí po nás ostane.
Zas niekto iný naše miesto dostane.
V tomto behu, kolobehu.
Koniec koncov, aj všetkých zvoncov.
Iba život, pre lakomcov.

POARÓ ... aneb Četli jste pozorně?

• „Měl se raději odstěhovat z expresu do Chile, Hastingsi.“
•
•

– O kom to mluví?

Hastingsova nápověda:

„Jistě. Kdyby neposlouchal toho ... jakže ... Sváťu Švába? Mohl tam už dávno být a o toho chlapa se nemusel starat.“

a moje nápověda – když nevíte, googlete ;)

Řešit můžete samostatně i ve skupinkách :) Pokud znáte odpověď, napište ji na mail poaro@centrum.cz s předmětem „mám to“. Pokud řešíte ve skupinkách, napište do e-mailu jména všech účastníků.

První tři úspěšní řešitelé/skupinky řešitelů budou spolu se správným řešením zveřejněni v dalším čísle občasníku hned pod novou hádankou (a pak samozřejmě navždy opěvováni a uctíváni jako *legendární Poaroti*). Hodně štěstí všem! :)

(Eliška Waclavová)

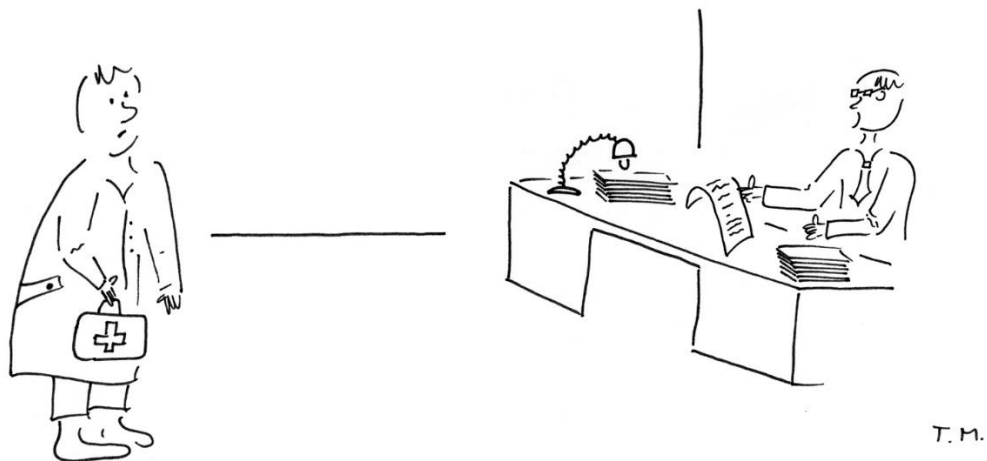

Vzkazník

Zde můžete zanechat drobný komentář, vzkaz či kresbičku pro další čtenáře.

Tomuto výtisku tak vdechnete trochu jedinečnosti a umožníte mu získávat stále čerstvý obsah, i když je již na hony vzdálen tiskařskému inkoustu.

A abyste se příliš neostýchali, Tomáš Mikyška vykopává...

ZA CO VÁS PLATÍM, PANE KOLEGO? ROZSAH NEDOSTATEČNÝ,
MÝŠLENKA ŽÁDNÁ, VE VERŠÍCH TO TAKY NEMÁTE. TAK MI ASPOŇ ZMĚŇTE TLAK.

